

BIEŁARUSKAJA

KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITERATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi:

Wilnia, Połackaja wul. 4—10. (Wilno, Połocka 4—10).
Redakcyja adčyniena ad 9 hadz. ran. da 6 hadz. wieč.„B. Krynica“ kaštuje: na hod—8 zał., na paŭhoda
—4 zał., na 3 miesiacy—2 zał., na 1 miesiac—1 zał.

HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEN.

Cana abwiestak:

na 1-šaj staroncy 30 hr., 2 i 3 — 25 hr., na 4-aj —
20 hroš. za radok drobnaha duku ū wadnej pałoscy.

Zahnojenaja rana.

„Ach, plujcie panočki adważna
Adzin wy druhomu u twar! —
Pakażycie „im“ nieadkazna,
Što ūsim wam patrebnny ūladar“...
K. Swajak.

Jość rečy, ab katorych pišać tak-sama prykra, jak prykra adkrywać pierad druhimi zahnojenyja rany. Takoj ranaj jość u našym adradženskim ruchu hryźnia pamiż biełaruskimi palityčnymi dziejačami, jakija swaje časta asabistyja razrachunki wynosić na hramadzki hrunt i siejuć niazhodu miż ludźmi nia tolki małaświedamymi, ale časta i siarod šyrejšych kołaŭ biełaruskaj intelihiencyi.

Wyświatlać hety sumny fakt — reč niapryjemnaja, ale jak da azdaraŭleńnia niedamaħańniaŭ čaławiečaha arhanizmu treba paznać chwaro-
b, tak - sama i z našaj hramadzkej chwaro-
baj: pierš, čym ja-
je lačyć, — treba paznać, treba
wyjawić.

Na wynikach našych swarkaŭ my astanaŭliwacca nia budziem, bo jany štodzień koźnamu sami ki-
dajucca ū wočy; zatoje šukać pry-
čynaŭ—treba nia tolki dzieła taho,
što da etul naša prasa ab hetym
maŭčyć, ale pieradusim dzieła ta-
ho, kab, znajučy swaje niedama-
ħańni, my mahli z imi zmahacca.
Niama mahčymaści ū hazetnaj
staćci hruntowa, padrabiazna raz-
hledzić zakranutuju temu. Dyk my,
abmiazhujemsia tolki da rečaŭ asnaŭ-
nych.

Na dolu intelihiencyi koźnaha
narodu prypadaje słaŭnaja rola być
prawadym na ślachu da ździej-
śnieńnia hramadzkih ideałaŭ. Čym
bolšy lik hetych pieradawych pra-
caŭnikoŭ, tym chutčej narod sta-
nowicca na naleźnuju wyšyniu i tym
bolš jość mahčymaści wyjawić
zdolnaści wydatnych adzinak. My,
Biełarusy, tym-časam nia možam
pachwalicca wialikim likam našaj
intelihiencyi. Čiażkija warunki žyćcia
našaj intelihiencyi i jaje niewialiki lik
dajuć mahčymaść našym woraham
wialikuju častku siły našaha naro-
du lohka wykarystać dla swaich
metaŭ. Rabiłasia heta i robicca
wielmi prosta. Kab asłabić naš
adradženski ruch, našy worahi pa-
stanawili padtrymliwać partyjnaju
hryźniu pa myśli „divide et impe-
ra“ (dziali i ūladaj). Dla hetych
metaŭ našy worahi šukali tolki lu-
dziej takich, jakija-by, nia majučy
nijakaj swajej materyjalnaj sama-
stojnaści, ščyra ci nia ščyra pašli
na słuźbu čužym baham pad bieła-
ruskaj maskaj. I da mety swajej
worahi dajšli.

Čaho nie mahło zrabieć waro-
ža-
je ckawańnie, taho dakaħała asa-
bistaje chworo-
je samalubstwa na-
šych pseŭdo-dziejačau. Usialakija
brudnyja historyi, asabistyja razra-

chunki, hrubyja łajanki, — woś
chleb štodzienny našaj sučasnaści.
Maładoje pakaleńnie nie zatručana-
je hetaj hryźnioj hladzić na ūsio
heta i z žacham pytaje, što budzie
dalej?

A worahi našy? Jany ciešacca,
jany zacirajuć ruki ad radaści, što
turmy, dziakujučy ich pracy, zapaŭ-
niajucca Biełarusami!—što na ba-
łonkach biełaruskich hazet raście
i krasuje prakłataje, pasiejanaje
imi ziele nienawiści i roznych in-
tryhaŭ. Jak heta nia dziwna, ale
dla ich wychad koźnaj nowaj pali-
tyčnaj hazety ū biełaruskaj mowie—
heta-ž wialikaje zawajawańnie zda-
bytaje koštam našaj hańby!

Razwaħańni hetyja byli-b nieda-
skazanymi, niajasnymi, kali-b nie
pakazać na adzin wielmi charakter-
ny pryklad.

Niadaŭna na wilenskim bruku
żjawilašia hazecina - adnadnioŭka
p. z. „Народ“. Sa źmiestu, stylu
i mowy akazywajucca, što blizu
całkom napisana jana p. Jankam
Stankiewičam. Choć imia aŭtara
i nie daje padstaŭ dziwicca i abu-
racca z napisanaha, choć jano nie
daje padstaŭ razhladać hazecinu
jak niešta paważnaje, usiož-taki
warta pryhledzicca, kab ubačyć, da
čaho moža dawiaści čaławieka
chworo-
je samalubstwa i jak asa-
bistyja razrachunki, pry waro-
žych z boku ūplywach, stawiacca ū nas
wyšej ad intaresaŭ dabra hra-
madzkaħa.

P. Janka Stankiewič ssyłajučy-
sia na toje, što niekali jon u Pra-
zie byŭ adnym z siabroŭ biełaru-
skaj sialanskaj studenskaj hrupy,
ciapier abjaŭlaje ū Wilni siabie
„Sialanskim Sajuzam“, a arhaniza-
taraŭ i kiraŭnikoŭ jaho: pasłaŭ Ja-
remiča, Rahulu i A. Bildziukiewiča
z „Sial. Sajuzu“... „wyklučaje“! Pa-
wodle hetaha wychodzić, što kali
niekamu zaħadajucca, dyk jon mo-
ža siabie abjawić napryklad Bieł.
Chr. Demokracyyaj, a jaje kiraŭni-
koŭ wyklučyć. Jakaja błaźnota!

Jak i treba spadziawacca, pa-
čau p. Janka Stankiewič u „Hapo-
dze“ z čarnieńnia swaich „kanku-
rentaŭ“. Trudna znajści nazoŭ he-
taha pastupku! Nazwać heta razbi-
wańniem biełaruskaha ruchu, raś-
ciarusaŭwańniem nacyjanalnych si-
łaŭ — zamała. Jość u hetym pa-
stupku niešta mocna kamičnaje,
nierazumnaje, a razam i mocna
słoznaje.

Tamu, chto dahetul nie chacieŭ
wieryć, što p. J. Stankiewič astajec-
ca zmarnawanaj siłaj, wiedamaj
tolki z humarystyčnaha boku, cia-

pier stanie jasna. Jasnym ciapier
tak-ža stanie i toje, što žaŭlajucca
jon tolki słabym aruźžam u rukach
worahaŭ našaj Bačkaŭščyny.

Pryklad hetaj sumnaj awantury
pawinien šyroki ja koły našaha hra-
madzianstwa nawiaści na dumku,
što nadychodzić užo wialikaja pa-
ra schamianucca i šukać lakarstwa
na našu hramadzkuju hnojnuju ra-
nu. Pieršym krokam da azdaraŭ-
leńnia hetaha cnworaha miesca
budzie dalejšaja wytrywałaja, twor-
čaja praca pad ściaham biełaru-
skich narodnych arhanizacyjaŭ
wierna stajačych na rodnaj, a nia
čužackaj niwie, praca—poŭnaja sa-
maachwiarnaści i lubowi dla swaj-
ho narodu. Hetym narodnaje naša
zło pieramožam, hetym zahnojenu-
ju ranu Nerodu wylečym.

ING. C. W. R-K.

Znańnie pracy i arha-
nizacyi biełaruskaje
moładzi.

(Hl. „B. Krynica“ Nr. 25).

Unutranaje žyćcio koźnaje arhaniza-
cyi musieć zależyć ad wyšejaj mety—ŭtry-
mańnia arhanizacyi, jak i ŭnutranaja bu-
dowa biełaruskaj dziaŭaŭnaści musieć pad-
paradkawacca hetaj-ža wyšejaj mecie —
zdabyćcia i ŭtrymańnia dziaŭaŭnaści nieza-
leźnaści Biełarusi. Jak-ža našyja studen-
skija arhanizacyi pawinny być zbudawany, kab
jany mahli reprezentawać biełaruskuju mo-
ładź — nacyju i kab byli ŭnutry mocna
spojany i zmahli biez pieraškodaŭ usiesta-
rońnie kulturna raźwiwacca, być uzajemna
maralnymi, wychawanymi i pamocnikami,
jak swajoj arhanizacyi tak i koźnaj adzinicy
paasobku? Heta nia budzie jakaja niebudź
palityčnaja partyja ci naahul palityčnaja ar-
hanizacyja: heta moža być tolki statutowa-
ja arhanizacyja, dzie mohuć supracuoŭni-
čać na kulturna-nacyjanalna-akademičnym
hruncie ūsie arhanizacyi moładzi, jak: praŭ-
niki, filozofy, techniki, medyki i h. d., a tak-
sama i ŭhrupawańni moładzi, wypracowy-
wajučyja toj, ci inšy świetapahlad, nowuju
halinu wiedzy, budź to prykladnaha ci ab-
straktnaha znańnia, dla ŭzbahačeńnia na-
cacyjanalna-kulturnaha skarbu Bačkaŭščyny.
Siudy mohuć uwachodzić profasary, dach-
tary, inżyniery i naahul wydatnyja nacyja-
nalna-kulturnyja pracuoŭniki, jak dla swajho
ŭnutranaha supracuoŭnictwa, tak-sama i ū
supracuoŭnictwie na akademična-nacyjanal-
nym hruncie z čužaziemnym studenstwam,
reprezentujučy biełaruskuju moładź na mi-
narodnym forumie.

Tut ja nia dumaju hadzić „bačkoŭ“ z
„dziaćmi“, a chodzić ab toje, jak zrabieć,
kab „dzieci“ nia stali żywymi trupami pie-
radčasna, jašče da pradpisanaha wieku?
Moža budzie zdawacca, što ideolohična-pa-
lityčnaju ŭhrupawańniu studenstwa, ci
partyjnaju, nia budzie miejsca ū centrali
biełaruskaha studenstwa? Wiedama, što
stwarzyć z centrali jakuju kolecy „hawaryl-
niŭ“, ci „parlamant“ dzieła palityčnych de-
bataŭ było-by bolejš, čym nie taktoŭna: z
adnaho boku heta zabiraje akademičny čas,
a z druhoha — świedama zawodzić mo-
ładź u palityčnyja intryhi i dezarhanizuje
jaje—ŭ čas, kali razarwanaja na častki Bač-
kaŭščyna patrabuje ad moładzi bolejš tak-
toŭnaści ū jaje pracy i nawukowaha fachu,
kab stać nowym hramadzianinam swajho
kraju.

A ūsiaho hetaha možna dasiaħnuć ta-
dy, kali budzie zdarowaja nacyjanalna-

kulturna akademičnaja arhanizacyja moła-
dzi. Kinniecca ū wočy, što taki sposab arha-
nizacyjaŭ nia dać mahčymaści ūzajemna-
ha parazumieńnia dzieła aħulnaha wystup-
leńnia na miźnarodnym forumie? Adnak he-
ta budzie daloka ad praŭdy, bo moładzi
można być palityčnaj i partyjnaj, ale ūwa-
chodziačy ū akademična - nacyjanalnuju
arhanizacyju jana nia musieć prynosić tudy
palityčnych debataŭ, a ŭstupiŭšy ū arhani-
zacyju, jana musieć pahadzicca z wymo-
hami centrali dzieła supracuoŭnictwa na po-
li akademičnym, bo na wypadak, kali j bu-
dzie padychodzić centrala da palityčnaha
žyćcia dziakujučy wymozie času, to heta
budzie česna. Dla palityčnaj moładzi cho-
pić užo taho, kali jana budzie ščyra praca-
wać u swajej arhanizacyi, ci partyi. Budu-
čy-ž wybranym u siabry centrali, musieć da-
ny siabra arhanizacyi na toj čas nie pad-
paradkawacca dyscyplinie partyjnaj arhani-
zacyi, kali jana budzie wymahać učynkaŭ,
nia zhodnych sa statutam centrali.

Takim sposabam zarhanizawanaja naša-
ja moładź moža pracawać na karyść swaj-
ho narodu ū addzielnach arhanizacyjach i
jznoŭ-ža na karyść hetaha-ž narodu budu-
ć pracawać usie razam. Kali ū centralu bu-
duć uwachodzić usie ŭhrupawańni moła-
dzi, to centrala nia budzie zmušana wystu-
pać prociŭ ich i budzie tolki dbać ab sy-
stematyčnaj pracy i taktцы, dzieła abstu-
žywańnia j damahańnia tych ci inšych pra-
woŭ dzieła moładzi, ad kaho-by tam nia
było, robiacŭ źjezdy, sprawadzačy, za adno
reprezentujučy jaje na wonki.

Palityčnyja ŭhrupawańni, jakija budu-
ć pracawać na karyść celaj nacyi i nia bu-
duć stawić swaich asabistych intaresaŭ
wyšej nacyjanalnych, nia budu-
ć bratacca z roznaha hatunku ciuremščykami, ja-
kija ūmiejuć narakać tolki na našaju nia-
ŭdziałnaść — takija arhanizacyi mohuć
zaŭsiudy spadziawacca na padtrymańnie
centrali. Da arhanizacyjaŭ palityčnych z ad-
warotnym, da wyšejšych, charaktaram, cen-
trala pawinna budzie tasawacca bolejš čym
nehatyčnaja.

Centrala biełaruskaha studenstwa pa-
winna stać prawadnikom nacyjanalnaha ru-
chu, biełaruskaj moładzi na miźnarodnym
forumie, kudy ŭwojduć nacyjanalnyja bieła-
ruskija ŭhrupawańni roznych napramkaŭ,
jak heta bylo ū časy nacyjanalnych ruchuŭ
i rewalucyjaŭ XIX st., dzie prawadnikami
byli ū Niemieččynie studenty i ramieśle-
niki, ū Polšcy — aficery, u Bałkanskich na-
rodaŭ intelihiencyja.

U sučasny momant my majem u ad-
nosinach da nas takija kirunki palityčnaj du-
mki: Uščod, jakim kiruje rabotnickaja ūlada z
Maskwy pad nazwaju S.S.S.R. (Ja nia ma-
ju na dumcy hawaryć štokolwiečy pra ra-
botnickuju klasu jak takuju) i Zachad —
kirunak palityčny Polšcy. Pamiryŭšysia za
rachunak Biełarusi i Ukrainy ū Ryzie, bał-
šawiki robiacŭ z šaści pawietaŭ Mienščyny
B.S.S.R. i pa kawalku etnahrafičnaja bieła-
ruskaj nacyi dałučajuć da Miensku, a Sma-
lenščynu ūsiož-taki dumajuć i nadalej pa-
kinuć pad Maskoŭščynaj, kab utrymoŭwać
palityku rusafikatarstwa i ekanamična—stra-
tehičnych intaresaŭ — Rasiei, jak „Siewie-
ro-Zapadnaha kraju“. Tak robić praletar-
skaja dyktatarskaja ūlada Uščodu z etna-
hrafičnaju Biełarusiu, z 9 1/2 mil. žychar-
stwa. Što skazać pra Zachad, ci palityku
Warsawy? Demokratyčna - kanstytycyjnaja
Polšča z etnahrafičnych ziamiel Biełarusi,
z 2 1/2 mil. žycharstwa robić „Kresy U-
schodnijsja“, jak Maskwa „Северо-Западную
область“.

Woś bačym u karotkich słowach, jak
stawiacca Maskwa z Warsawaju adnosna
biełaruskaj nacyi i što zrabili i što robiacŭ
tyja ŭhrupawańni, jakija žwiartali i žwiar-
tajuć swaje wočy na Uščod ci Zachad.

Biełaruskaja moładź musieć adnasicca
da ich duža aścioroħna. Biełaruski nacyja-
nalna — adradženski ruch nabraŭ poŭnych
form swajho raźwićcia na ūsiebiełaruskim

(Date) _____

Ab haspadarcy.

ŠTUČNYJA HNAI.

Ahulnija paniaćci i padzieł.

Pomaćcy Źućnych hnaioŹ u ziemiłarob-
stwie ŹyŹyŹećca Źsiudy tam, hźie byŹe
treba dać u hlebu *tolki niekatoryja* kar-
mawyja sućastki, jakich tam nie chape.
Razumnae ŹyŹyćcie Źućnych hnaioŹ pry-
nosić Źmat karyści. Adnak pry niaŹmiel-
abchodźańnj z imi moźna daćakacca Źmat
i ciałkich strataŹ. Treba dzieła hetaha, kab
koźny, chto na kupłu Źućnych hnaioŹ ad-
waźyŹsia, — wieđaŹ, katoraje Źhnajeńnie
kudy dać, a pieradusim, jak przyhatawacca,
kab celaja praca i zapłaćanija hrośy nie
zmarnawalisia. A dzieła hetaha i treba jak-
raz paznać najhałaŹniejšyja Źłasnaści Źuć-
nych hnaioŹ i prawyły ichniaha ŹyŹyćnia.
Ab hetym tut i skaźam paru sloŹ, zaznaća-
jućy jšće raz tolki, što pierš, cymśia hlebu
hnaić, treba paznać, *jakich sućastak jej nie
chape*. Hlebu treba naleźna spracawać,
a pieradusim usie zamokšyja miejcy asu-
Źyć. Pry padbory hnaioŹ, apraća charakta-
ru hleby, treba Źwaźać tak-sama i na wy-
mohi tej raćciny, jakuju na pahnojenaj hle-
bie majemsia sieić: koźnaja raćcina maje
Źpadabańnie Ź Źhnajeńni sabie adpawida-
jućym.

Pieršaj adznakaj Źućnych hnaioŹ jość
toje, što jany nie wyrablajucca Ź samoj
ziemiłarobskaj haspadarcy, a na adumysło-
wych fabrykach.

Jak materyjału da wyrablania Źućnych
hnaioŹ ŹyŹyŹećca abo minerałaŹ (kamień-
niaŹ), abo roznych adpadkaŹ ziemiłarobstwa
i ziemiłarobskaha promysłu. Źućnyja hnai
majuć u sabie adnu tolki (najbolš dźwie)
karmawuju sućastku. Hnojnaja wartaść Źuć-
nych hnaioŹ aźnaćećca lićba pracańia: cym
heta lićba bolšaja, tym wartaść Źhnajeń-
nia tak-sama wyśejšaja. Napr. dwaccaci-
pracentny superfosfat (S-20%) jość lepšym,
cymśia superfosfat wosiemnaccacipracentny
(S-18%).

U załeźnaści ad taho, katoryja z ća-
tyroch haloŹnych t. zw. *biogennyh* karmo-
wych sućastak, jak 1) azot (N), 2) fosfar
(P), 3) kali (K), abo 4) wapna (Ca) dana-
je Źućnaje Źhnajeńnie Ź sabie maje, — na-
zyŹyŹećca Źhnajeńniem: 1) azotnym, 2) fos-
farnym, 3) kalińnym, 4) wapiennym. Pry-
trymliŹyćyśia hetaha padziełu pierahla-
niem paparadku najwaźniejšyja tolki przyka-
dy koźnaje z uspomnienych ćatyroch hrup
ŹhnajeńniaŹ.

1. Azotnaje Źhnajeńnie. a) *Chilijska-
ja saletra* — ćyta: *čilijskaja* — jość najsta-
rejšym, najbolš paśyranym i najchutćej cym-
nym azotnym Źhnajeńniem. Wyrablajeccca
z syroj saletry wykopyŹanaj u paŹdźionnaj
Amerycy, u respubliki Čili (Čili), ad ćaho
maje i swoj nazoŹ. Wyhladam swaim pry-
paminae ŹaŹtawatuju, abo zwyčajnuju ku-
chonnuju sol. Dobraja čilijskaja saletra
musić mieć nia mienš 15-16% hatowaha
da spaźyćcia azotu. ŹyŹyŹećca čilijskaja
saletra: 1) jak zwyčajnaje azotnaje Źhnajeń-
nie, 2) jak t. zw. *hnajeńnie na list*: razsia-
Źećca adnoję, abo j bolš razoŹ adumy-
słowymy maśynamy, abo j prosta rukamy, na
ŹyŹyŹyćca Źžo zboźža. Asabliwa tady, kali
byŹećca treba Źzmacawać na sile pasiewy
pieratryŹyćyśia jakuju niebudź niaduha, jak
suchamień (zasucha), nawalnicu i inš.,
3) jak wielmi dobroaje Źhnajeńnie Źsiudy
tam, hźie byŹećca treba što-chutćej pa-
mahćy zaniapaŹyć pasiewam i inš. Pry
dobraj pahodzie i poŹnym hnajeńni 1 q
(q=metryćny cent=100 kg=6 puđoŹ i 10
funtaŹ) čilijskaj saletry padyjmajeccca Źra-
dźaj z 1 ha (ha=hektar=dźwiećat dźiesia-
tych dźiesiaciny) na 3-4 q zboźža, 15-20 q
bulby, 20-25 q cukrowych burakoŹ, 40-45 q
kormnych burakoŹ.

Apraća saletry čilijskaj, przyrodnaj,
(Na NO₃), jość jaśće saletra Źućnaja, t. zw.
syntetyćnaja, majućaja Ź sabie tak-sama
15-16% hatowaha da spaźyćcia azotu, dy
t. zw. *norweźskaja* saletra (Ca NO₃), ma-
jućaja 12-13% azotu i znaćnaje množstwa
wapny.

Koźnaja saletra ściahwaje da siabie wiel-
mi wohkaść i tamu treba jaje pierachowy-
wać u suchim miescy.

Dalšym Źućnym Źhnajeńniem azotnym
jość

b) *Sie kawaja amonnaja sol* [(NH₄)₂S
O₄], da niadaŹna jšće wyrablana, jak ad-
padak pry wyrableńni hazu, koku i inš.
Siahońnia wyrablajeccca sumyśla jak haloŹ-
ny produkt fabryćnaj wytworćcia. PradstaŹ-
laje saboj zialanawyja, ŹaŹtawatyja, aź bie-
łyja krystały, przypaminajućyja pućki ihołak.
U wadzie raspuskajeccca całkom, maje Ź sa-
bie aź 20% azotu Ź *formie amoniaku*,
biespasiaredna przyhodna pad bulbu i
awios. Wohkaści amonnaja sol u siabie nia
prymaje. U prociŹwahu da saletry amon-
naja sol jość Źhnajeńniem wielmi pawolnym:
jejny azot, kab być prystupnym raćcinie
dzieła spaźyćcia, musić być adpawiedna
spracawany mikroarhanizmy hleby. A na
heta treba ćasu. Hetaj Źłasnaści amonnaj
soli wyŹyćkowyyŹyć tak, što dajuć jaje

pad azymyja pasiewy. Hleba, hnojnaja
amonnaj solu, musić mieć dosyć (ale nie
za Źmat) wapny.

c) *Azotnaja wapna* (calcium cyanamid
(Ca CN₂), jak Źhnajeńnie, apośnim ćasam
wielmi paśyrajeccca. Raz dzieła swaje cany,
a tak-sama i dzieła padwojnaje swaje hnoj-
naje wartaści ŹjaŹlaj.cca Źhnajeńniem nia
tolki azotnym, ale i wapiennym. Pracentny
skład azotnaja wapny pradstaŹlajeccca hetak:
azotu 15-21%, wapny 55-60%, wuhła 15-
20%. Azotnaja wapna jość wielmi drobny,
miałki, ćorna maźućyśia paraśok. Cymśia
azotnaja wapny jość jaśće pawalniejšaj,
cymśia amonnaj soli, i tamu razsiaŹać he-
tu wapnu treba zahadźia, pierad pasiewam
siaŹubowaha ziernia. Najlepš przyhodnaj
byŹećca azotnaja wapna na hlebach klinistych
i naahŹ siarednie ciałkich: wapiennyja su-
ćastki hetaha Źhnajeńnia majuć tuju wahu,
što kryśać usie ŹbiŹyśyśia hrućki i skar-
py. SluźbaŹ azotnaha Źhnajeńnia ŹyŹyŹećca
tak-sama pry niććieńni ziella, jak Źwirep-
ki, dźiko harćyćy i inš.

Azotnym Źhnajeńniem wysokaj hnojnej
wartaści apraća taho ŹjaŹlajeccca *Źućnaja
maćawina* (nie maćal), majućaja Ź sabie
44-46% azotu. Mienšuju hnojnuju wartaść
majuć Źućnyja azotnyja Źhnajeńni, wyrablaj-
nyja z adpadkaŹ ziemiłarobstwa i ziemiłarob-
skaha promysłu. Hetkimi Źhnajeńniemi jość
roznaja muka, wyrablana z *krywi* (na jat-
kach) — 13% N, z *miasa* (niapryhodna
da spaźyćcia) — 6% N, z *rohoŹ* — 13% N,
z *rybaŹ* — 8% N i inš.

Usie azotnyja Źhnajeńni majuć tuju
canu, što panukajuć raćcinu da wytwar-
nia ŹciaŹ nowaj i nowaj zialonaj masy:
raćcina nia śpieje. Kab u raćcinym arha-
niźmie zachawać raŹnawahu i prymusić ja-
je pieradusim da ćwietu i plodu, treba da-
dać jej adpawiednaje množstwa (zakon mi-
nima i škodnaha maximal) inšych Źhnajeń-
niaŹ. Takimi jość: Źhnajeńni fosfarnyja, ka-
lijnyja i wapiennyja.

Ad. Klimowić.

Z Bielarskaha žyćcia.

Z Bielarusi pad Połščaj.

Wiećaryna Ź Wil. Biel. Himnazii.
13-ha h. m. była nalađžana maturystami
Wil. Biel. Himnazii raźwitalnaja wiećaryna.
PastaŹlena na scenie była „PaŹlinka” —
pjesa Janki Kupały — i „Na papasie” — abra-
zok scenićny tahoź aŹtara. Abieđźwie rećy
syhrany byli wielmi dobra. Udaćna takźa
wystupaŹ chor pad kiraŹnictwam hram.
Šyrm, jaki prapijaŹu niekalki bielarskich
i Źkraińskich pieśniaŹ. Wielmi dobra byli
pradeklamawanyja wieršy abiturjentam Him-
nazii. Wiećaryna zakonćyłaśia skokami pad
huki himnazijalnej duchawoj arkiestry. Nia
hledźiaćy na toje, što hetaja wiećaryna była
zakrytaja, publiki było wielmi Źmat. Kab
umieli siabie przyŹwaita trymać niekatoryja
seminarysty Praw. Duch. Seminarij, moźna
było-b skazać, što na sali byŹ poŹny pa-
radak.

Maturysty bielarskich HimnazijaŹ
Sioleta Wilensk. Biel. Himn. skonćyli:
poŹny siamihadowy kurs — 16 wućniaŹ i da-
datkowuju 8-ju klasu — 6.

RadaśkoŹskuju Biel. Himn. skonćyli
22 wućni.

Akt abwinawaćania na minulym
tydni atrymaŹ redaktor „Sial. Niwy” Mac-
kiewiź za staćciu „Nowyja Źdary”, źmieśća-
nuju Ź № 25 „Sial. Niwy”. DźiŹna, što
numar hazety z hetaj-ža staćcioj nia byŹ
zaraz pa wychadzie skanfikawany.

Ćiapier przychodźca adkazyŹać redak-
taru i za staćciu i za jaje raspauśiudźańnie
z art. 129, ć. I, p. 6 K. K.

Bielarskija spektakli Ź Smarhoniach,
Aśmianskaha paw., 25 VI i Ź Żodźiśkach,
Wialejskaha paw., 26 VI lađzić abjazdnaja
dramatyćnaja trupa Biel. Instytutu Haspad-
i Kult. p. z. „Bielarski Narodny Teatr”.
Paśla pieršych wystupeńniaŹ u Smarhoniach
i Żodźiśkach „Bielarski Narodny Teatr”
maje abjechać nikatoryja miastečki inšych
pawiatuŹ.

U dobry ćas!

WystaŹka abrazoŹ bielarskich ma-
stakoŹ. U ćaźwier 23-ha h. m. u sali Wil.
Biel. Himnazii adkryłaśia wystaŹka abrazoŹ
bielarskich mastakoŹ. Na wystaŹcy hetaj
znychodźiaccca abrazy wiadomaha mastaka
Jazepa Drazdowića i wućniaŹ RadaśkoŹskaj
i Wilenskaj Bielarskich himnazijaŹ.

„Zaranki” № 4 — dźiciaćaha miesiać-
nika wyjšaŹ z druk. Radzim dla našych
dźietak wypisyŹać hetuju ćasopiś. Asabliwa
hety numer cikaŹy.

Z Radawaj Bielarusi.

U Instytucie Bielarskaj Kultury. Wy-
staŹka chatniaha ramiastwa. Sioleta Ź wo-
sieni Ź Miensku maje być arhanizawana
 wystaŹka ekspanataŹ chatniaha i samatu-
naha ramiastwa.

U arhanizacyi wystaŹki prymajuć Ździel
padsekcyya chatnich ramiastwaŹ I.B.K.,
W.S.N.H., Bielarski kaaperacyjny samatu-
ny sajuz i Bielarski dźiaržaŹny muzej.

Literatura ab Bielarusi. Inbielkult
wypuściŹ 1-šy tom Bielarskaha Archiwu,
jaki źmiaśćaje Źmat mataryjałaŹ, datyćnych
historyi MahileŹšćyny da 16 17 stahodź-
dźia, roznyja akty wialikaha kniaźstwa Biela-
ruska-LitoŹskaha, roznaja pierapiska Źyhi-
monta II-ha z Janam Chadkiewićam i inš.

Polski addzieł I.B.K. wypuściŹ z druku
zbornik mataryjałaŹ, jakija malujuć paŹstańnie
1863 h. na Mienšćynie.

Partret M. Bahdanowića. I.B.K. na-
byŹ u mastaka WoŹkawa partret Maksima
Bahdanowića. Partret budzie wuwieśany Ź
wialikaj sali I.B.K.

Z žyćcia Źkraińskaha.

Pamior trahićnaj śmierćaj wydatny
Źkraiński wućony Ź Kijewie (Radawaja
Źkraińka), Daniła Michajławić ŠćerbakiŹski
6-ha ćerwienia siol. h. Niabośćyk byŹ star-
šynioju UsieŹkraińskaha Archieolohićnaha
Kamietu i kiraŹnikom historyćnaha addziełu
UsieŹkraińskaha Historyćnaha Muzeju im.
ŠeŹćenki. Nia zmoh jon pieraniaści ciał-
kich warunkaŹ pracy i žyćcia Ź bałša-
wickim „rai” i kinuśsia Ź Dniapro. Kamu-
nist Winnicki, jakoha bałšawiki naznaćyli dy-
rektaram muzeju, i jaho zastupnik Oni-
ščuk rabili roznyja przykraści niabośćyku
ŠćerbakiŹskamu i zmusili jaho adwaźyćca
na taki straśny krok samahubstwa.

U swaim piśmie niabośćyk piša: „Zma-
hacca z kwalifikawanaju pođlaćciu Onišču-
ka j Winnickaha nia Źmieju, ćiapieć pra-
wakacyjnaja wizyty Winnickaha dalej Źžo
nie mahu”.

Tak padobna ŠćerbakiŹskamu Źmat hi-
nie marna wydatnych wućonych, nie znaj-
šoŹyćch dobrych warunkaŹ pracy Ź bałša-
wikoŹ, a apośnim (bałšawikom) u haławu
nia przychodźić wykaryśać ludziej bahataj
duśy i ćystaha serca.

Świata pamioršych. Ukraincy majuć
przyhoź zwyčaj Źwiatkawać u ćerwień t. z.
Świata pamioršych, jakoje sioleta Ź Lwowie
prajšo wielmi Źraćysta. U pachodzie na
mahilki pryniali Ździel ukrainskija školy,
moładž ahulaŹ, inwalidy i pradstaŹniki roznych
ukrainskich arhanizacyjaŹ. ŚpiaŹala niekalki
choraŹ. Nad mahilkami zasłuźanych ukraiń-
caŹ skazana pramowy i adpraŹleny pami-
nańni.

Z Niezależnej Litwy.

Na Źraćystaść koronacyi M. B. Wo-
strabramskaj, jak Źžo piśalaśia Ź „Biel.
Krynicy”, litoŹski Źrad nia puścić nikoha
z swaich hramadźian. Jak piśuć hazety,
u dniach ad 1-ha da 5-ha lipnia litoŹski-
ja Źłady zamknuć šćylna hranicy, kab he-
tym samym nie dapuścić žycharstwa, nať
samoha pahranićca, przybć na Źraćystaść.

Sprawa Kłajpedy. LitoŹski premier
ministraŹ Waldemaras budućy Ź Źenewie,
hźie adbyŹyŹećca sesija Rady Lihi Naro-
daŹ, skazaŹ, što litoŹski Źrad adnosna Kłaj-
pedy jość świdamy swaich abawiazkaŹ
i što Źśanawańnie aŹtanomii miasta i tak-
sama polityćnyja prawy ludnaści — zapeŹ-
niańnyja.

Ministry Zahr. SpraŹ Niamieććyńy
i Anhlii, Stresseman i Chamberlain, dzieła
hetaha nie damahaliśia razhladu sprawy
Kłajpedy na biahućaj sesii i wykazali nať
zdawoleńnie z takoha abarotu sprawy. Spra-
wa Kłajpedy wyklućana z paradku dźien-
na sesii.

Z Sojmu.

Zakon ab samaraspuśćieńni. 20. VI.
sabraŹsia Sojm na sesiju nadzwyčajnuju.
Na paradku dnia była tolki adna sprawa ab
tym, jak Sojm sam siabie maje raspuśćać.
Zakon ab hetym samaraspuśćieńni pryniaty.
Mahćyma, što ćiapier na mocy hetaha za-
konu Sojm u chutkim ćasie raspuśćicca.
A kali nie, dyk i tak Źžo žyćcio jaho nie
doŹhawiećnaje, bo tolki da listapada siol. h.

U sprawie Ks. W. HadleŹskaha Biel.
Pasolski Klub padaŹ Sojmu śpieńnaje da-
mahańnie hetkaha źmiestu: „Sudy Połščy
za bielarskuju narodnuju dźiejnaść asu-
dźili Ks. W. HadleŹskaha na dwa hady
krepaści.

Zhodna z 22 art. Kankardatu katalickija
duchoŹnyja, zasudźanyja na turmu bez paz-
baŹleńnia prawoŹ, karu adbyŹać majuć u
kłaśtary, abo Ź inšym pamieśkańni, prazna-
ćany na hetu metu.

Piarećaćy Kankardatu Min. Sprawialli-
waści 23. II. 1927 (Dz. Urz. Min. Spr. № 5)
wydaŹ zahad, na mocy jakoha duchoŹnyja,
asudźany na turmu ci krepaść, karu adby-
wać majuć u naznaćanych dzieła hetaj
metry ciałkich wastrohach.

Zhodna z hetym zahadam Min. Spra-
wiadliwaści Ks. W. HadleŹski, asudźany na
dwa hady krepaści, 24. III. 27. zamiest u
kłaśtar--pasadźany Ź ciałki MakatoŹski was-
troh u Wařawie”...

Dzieła wyśejskazanaha paśly damaha-
jucca, kab Sojm zahadaŹ Źradu biezad-
kłađna Ks. W. HadleŹskaha z wastrohu pie-
rawiaści Ź kłaśtar.

Śpieńnaje damahańnie Biel. Pasol-
skaha Klubu dapamohi nasialeńniu Nawa-
hradćyny.

Bura, jakaja astatnim ćasam śaleła nad
našym krajem, zrałiła wialikuju škodu Ź
Nawahradćynie. Budynki Ź mnohich miaj-
scoch parujnawany, zasiewy źniśćany, ludzi
j žyŹyŹla pabityja.

Wot-ža Biel. Pas. Klub pastawiŹ Sojmu
damahańnie pomaćcy dla pakryđžanych
przyrodaj.

Interpelacyju Ź sprawie aryštawa-
nych bielarskich paśloŹ i dziejaćoŹ
Biel. Pasolski Klub na tym-ža pasieđźańni
Sojmu złażyŹ Min. Sprawialliwaści.

Žmiest interpelacyi nastupny: „Na-
suproć kanstytucy i abawiazyŹyćnym usta-
wam u pałowie studnia siol. hodu aryštaw-
wany i pasadźany Ź turmu paśly: B. Taraś-
kiewiź, P. Miatła, S. Rak-Michajłowić,
P. Wałosyn i F. Haławac, a takźa i dzie-
jaćy: Śnarkiewiź, AstroŹski i inš.

Chutka paśla aryštu Źspomnienych pa-
sloŹ i dziejaćoŹ, nasuproć pastanowam su-
dowaj pracedury, pierawiaźli z Wilni Ź
Wronki. Takim ćynam stalasia ciałkaj jak
dapamoha aryštawanym z boku ich blizkich,
taksama nia lohka stalasia i wiadzieńnie
śledztwa.

Dzieła hetaha, a tak-ža i dzieła ahulna
pryniaťaj systemy adciahwania śledztwa
palityćnych wiaźniaŹ, nia hledźiaćy, što Źžo
minuła 5 miesiacaŹ ad aryštu. Źspomnie-
nych paśloŹ i dziejaćoŹ, dahetul śledztwa
nia skonćyłaśia”...

Kanćajućy interpelacyju, paśly pytajuć
Ministra, na jakoj jon podstawie zahadaŹ
wyŹiaćci z Wilni aryštawanych bielars-
kich paśloŹ i dziejaćoŹ, a takźa pytajuć, ci
Ministar daćć zahad, kab śledztwa jaknaj-
chutćej bylo skonćana.

Z kraju.

Žniśćieńni i škody — stychijnyja ka-
tastrofy ad buraŹ. Straśnaja bura z hradam
(wialićnyj kurnaha jajka) adwiedała 12-ha
h. m. Nawahradćynu, asabliwa pawiety
Nawahradzki, Slonimski, Baranawicki i StaŹ-
pecki. Bura zrałiła wialikija škody žychar-
stwu.

Achwiary Ź ludźiach: 7 asob zabitych
i niekalki dźiesiatk ciałka i lohka ranie-
nych. Straty Ź žyŹwym inwentary dadochdźiać
da niekalki dźiesiatk Źtuk zabitaŹ i ciałka
ranienaha byđla. Aproć hetaha Źmat źniś-
ćana jość zasiewaŹ i fruktowych sadoŹ.
Siła bury była tak wialikaj, što pawyryŹala
z karaniami staletnija dreŹy. AhulaŹ straty
nalićajucca na 8 milijonaŹ zlotych.

— Takaja-ž bura z hradam 14-ha h. m.
adwiedała Lidzki pawiet., hmyńy: DubroŹnić-
kuju, Bielickuju i TarnoŹskuju. Jość achwia-
ry Ź ludźiach. Śmat zhinuła i paraniena
z damowaj žyŹyŹy i ptuśak. Pałowa šyb u
wakolicy wybita. Zasiewy zusim źniśćany.
Ab sile bury świdiećć pawyryŹanyja z ka-
raniami dreŹy, pazryŹanyja strechi i abier-
niennyja mury damoŹ. AhulaŹ straty dacho-
dźiać da 2-ch milijonaŹ zlotych.

— Tak-sama bura takoj siły, jak wy-
śej apisańnyja, śaleła praz niekalki dźion
niadaŹna Ź wakolicach Krasna, Wialejskaha
pawietu. Siłaj bury wyŹierniena bolš jak
trydcać dreŹ na trakcie Krasna—Maładećna.
Niekalidźiesiat mienšych budynkaŹ źniść-
ana. Śmat šyb raźbita, niekalki strechaŹ da-
moŹ pazryŹwana. AchwiaraŹ u ludźiach nia
było.

U wyśej apisańnych wypadkach straśna-
ha pakryđžania przyrodaj žycharstwa po-
mać uradowaja jość kaniećnaj.

UWAHA!

UWAHA!

Bielarski NARODNY TEATR

Wyšla z druk. kniźka pieršaja dla
BIEŁARUSKACHA NARODN. TEATRU

SCENIĆNYJA TWORY

BOTV, MIKITAŹ ŁAPAC, PAKOJ
U NAJMY, ČORT I BABA,

Cana 1 zł. 20 hr.

Z upisnoj pierasyłkaj cana 1 zł. 65 hr.

Wypisać moźna, prysłaŹyŹy Źsiu sumu,
abo zadatak nia mienšy za 50 hr.,

z kniharni „PAHONIA”
WILNO, ZAWALNA 7.

Z zagranicy.

Finlandyja. Urad finlandzki wysłał Sawietom notu z przyczyny pakarańcia śmiercią praz Sawiety finlandzkiego hramadzianina Elwegrena. Finlandzki urząd kładzie nacisk u nocy na niezgodność pastupku Sawieckaha uradu z podstawami prawila, przyznaniem praz usie kultury kraj. Zaznaczajecca na kančatak, što paūtareńnie padobnaha wypadku moža dawiaści da razrywu miż Sawietami i Finlandyją.

Sawiety. Centralny Kamitet Kamunistyčnej Partii u Maskwie wysłał na sawieckuju Ukrainu komisiju pad staršynstwam Jarasłauskaha dzieła ahladu życia Ukrainy na miejscy. Woś-ža komisija heta przyznała, što Ukraina nia zusim padparadkoŭwajecca Maskwie i wyjaŭlaje achwotu da samastojnaha życia. Treba думаć, što nia jnakš majecca sprawa i u Radawaj Bielarusi.

— Teror u Sawietach z kożnym dniom zawastrajecca. Biare jon swoj ciapiersni pačatak ad razrywu z Anhliaj i zabojstwa pasła Wojkawa u Warszawie.

Na Kaŭkazie aryštawana 38 duś pad zakidam kontrrewalucyjnej dziejności. Rastralana apośnimi časami achwicera čyrownaj armii Lepikawa, a takža polskich hramadzian Knypinskaha i Wieżboŭca i Niemca Deberta. U Charkawie rastralana 17 duś. Usie pakaranyja śmiercią wińawacilisia u špijanaży.

Maskoŭskija hazety aburany z tej przyczyny, što zabojcu Wojkawa u Warszawie, Kawerdu, sud palawy u Warszawie nie pakaraŭ śmiercią, a tolki turmoj. Robicca takža zakid. što sprawa Kawerdy razhladałasia palawym sudom z toj metaj, kab skryć pračdziwych winoŭnikaŭ.

Wierchawody sawieckaj palityki nie pahražaŭcy nikomu napadańniem, zajaŭlajuc ab mahčymaści wajny. Hetak niadaŭna Kalinin zajaŭiŭ, što ciapiier nichto nia moža praduŭledzić, ci budzie wajna za niekalki dzion ci za niekalki miesiacaŭ. U kożnym wypadku rabotnickaja klasa pawinna być na pahatowie. Na kančatak Kalinin kazaŭ ab patrebie pawialiečnija armii.

— U zwiazku z [zabojstwam Wojkawa u Warszawie Sawiety majuć wysłać polskamu uradu 3-ju notu, u tonie wostrym, u jakoj majuć jany damahacca apieki i abarony sawieckich hramadzian u Polšcy.

Litoŭski i Łatwijski urady majuć chutka zaklučyć handlowy dahawor. Asabliwa z boku Łatwijskaha uradu jość haračaje žadańnie zrabic heta. Litoŭski urad adnak padychodzić da hetaj sprawy z peŭnymi zaściorohani. Takaje stanowišča Litwy adnosna dahaworu tłumaczycca tym, što jana, byccam, maje niejkija zabawiazańni adnosna Niemiečcy.

Francuskaja presa, jak pišuć hazety, wielmi aburyłasia na Sawieckija ŭłady, što jany, u zwiazku z zabojstwam Wojkawa, dapusčajuc kiraŭnikoŭ 3-ha Internacyjanalu da masowych rastrełaŭ i ździekaŭ nad antybalšawikami. Asabliwa prawicowaja francuskaja presa padniela kryk damahajučysia, što abawiazkam francuskaha uradu jość kateharyčnaje zažadańnie ad sawieckaha uradu rażwiazання Kaminternu; u pracuńnym wypadku pasol sawiecki pawinien pakinuć francuskuju ziamlu.

Adnak wiestki hetyja jak francuski tak i radawy urady zhadna zapiarečy i.

U Anhlui biezraboćcie, z przyczyny zabarony ŭwozu anhliskaha wuhla u Francyju, jak pišuć hazety, uzrasło na 240 tysiać duś. Musić adnoj z przyczyn biezraboćcia budzie takža anhliska-radawy razryŭ haspadarčych znosiń.

U Irlandyi adbyłisia niadaŭna wybary u parlament. Irlandzkija niezaleznički-respublikancy, zhrupawajuc u partyjach De-Walery i Sin-Fejn razam atrymali bolšaść. Takim čynam jany pahili pryčilnikau konfederacyi Anhlui, i mahčyma, što respublikancy prysiahu na wiernaść buduć składać nie karalu, a Irlandzkamu Narodu.

Kitajski kacioł i dalej burlic. Hienarał Čang-Tso-Lin adstupaje. Hetaje adstupieńnie zrabila paniku u Pekinie i Mukdenie. Kab zrabic strach swaim woraham i dać duchu swaim pryčilnikom, Čang-Tso-Lin abwiaściu siabie dyktataram i wiarchoŭnym kamandziram usich armiaŭ, jakija wajujuć z paŭdżionnymi armijami.

PAPRAŬKA.

Praz karektarski niedahlad u wieršy Fr. Hryškiewiča, nadrukawanym u papierednim numary „Bieł. Kryn.“, dapusčana pamyłki: u pieršym radku kożnaha četyrochwierša nadrukawana: „Liščia karniastyja u lesie biarozy“, a treba: „Liščia karniastyja u lesie biarozy“.

Redakcyja.

DA NAS PIŠUĆ.

PRAŬDA ŬZIAŁA WIERCH.

Bahinščyna, Brasłaŭskaha paw. Dnia 12 traŭnia s. h. u Sudzie Pakoju u Opsie razhladałasia sprawa niejkaha Ludwika Plinty, spaŭniajučaha abawiazak lašničaha u pani Alžbiety Mikuličowaj, abwin wačanaha u tym, što u nočy z dnia 22 na 23 śnieжня 1925 h. na darozie da m. Widz u siale Bahini biaz-daj przyczyny prydraŭsia da sielani-na Jana Pahody i adabraŭ ad jaho prymusam jahonuju ŭłasnuju belku i wosiem došak, katoryja jon wioz na prodaż, pad zakidam, što drewa kradziena z lasoŭ pani Mikuličowaj.

Pa dakładnym wyjaśnieniu świadkaŭ Sudździa Pakoju u imia sprawiadliwaści i biezstaronności zasudziŭ ad p. Plinty na karyść pakrydżanaha Jana Pahody adskadawannia 22 zloty i 3 zloty sudowych apłataŭ.

Pan Plinta aŭ sa skury wylaził da-mahaŭsia adłażyć sprawu, kab mieć čas dawiaści, što drewa kradzienaje. Ale Sudździa Pakoju hetaje damahańnie jak biezsensoŭnaje adkinuŭ i razhledziŭ sprawu biezadkłada.

Takim čynam sprawiadliwaść ŭziała haru i kryŭdziciel byŭ pakarany.

Kab-ža tak zaŭsiody razhladali padobnyja sprawy. Dawoli jość ich u nas.

u Żodziški, Wialejskaha paw. Šmat užo piśalaŭsia u „B. Krynicy“ ab paštarcy Karsakoŭnie, jak jaje tut nazywajuc „Krasačkaj“, što jana kryŭdzić sialan, nie addajucy akuratna, abo zusim, prysyłanych drukau ci piśmaŭ.

Mianie taksama skrydžiła, nie addajucy pad-rad piac numaroŭ „Krynicy“. Kali zrajujuc dzień, u jaki prychodzić na poštu bieł. hazety, pajdu da paštarki z trebawanniem, kab wydała hazety, to jana wielmi časta kaža: „niema dzisiaj“, abo „nie zawracaj pan głowy“. Praŭda, „Krasačcy“ haława zakručana nia poštaj, a wiečarynami, dy kawalerami.

Nie adzin raz wyjażdżała jana na wiečaryny; pryjeduć-ż spic i addychajeć paśla „zmučeniŭ“, a u „urzędzie“ paštowym niamamu pryjmać interesantaŭ.

Ludzi doŭha ciarpieli ad iaje krydzy. Ażno nie ściarpieli i padali żelabu da Dyrekcyi Počt i Telehrafu u Wilni. Dumali, što prahoniać „Krasačku“ i adpawiedna ŭkarajuć. Ażno nie. Na t wiarnuli jej padańnie — żelabu, musić, kab bolš mściłasia na tych, chto pad im padpisaŭsia. „Psia krew tych Bialorusinów, — oni myśleli mnie stać wycofać, nie dočekanie ich!“ i t. d. i t. d. Iajeć niazraz Bielorusaŭ paštarka.

Ciapiier stałasia jaśče horš z poštaj, bo prywozić jaje P. Halar, jakoha pany pasadzili na hetaje stanowišča. Z našych mu-żykoŭ nikoho nie dapusčili henija-ż pany wazić poštu. A p Halar poštu prywozić u Żodziški wielmi nie akuratna, bo zwiazaŭsia z „Młocarniaj Sp.“ i wozic razam poštu i masła. Takim čynam u nas jość „aboje raboje“ — „Krasačka“ i p. Halar — i jany „urzędujuc“!!

Dyk hdzież żalica i kamu? Ci doŭha musim ciarpieć?

Zorkawoki.

u w. Stalica, Hermanaŭskaj hm., Dziśnien-skaha paw. Ciażka żywiecna nam sialanam.

Roznyja nawiny.

Prykład sprawiadliwaści. Prezydent čsl. republiki prof. d-r T. G. Masaryk, protestant, byŭ „za literaturynja i nawukowyja zaslubi“ swaje imienawany dyplomam z dnia 1-ha lutaha s. h. hanarowym siabram papiežskaj akademii „Pontificia accademia Tiberina“ u Rymie.

D-r K. Farsky pamior. Stałasia tak u niadzieli dnia 12 čerwienia s. h. Nia-boščyk byŭ zakładčkam t. zw. „čechasła-wackaha kaścioła“, relihijnaj sekty paustaŭšaj na hruncie wuskaŭha paślawajennaha palitykanstwa. Sekta heta pa swajmu charakteru jość u Čechaŭ tymsamym, čym u Palakoŭ smutna znanaja, sapraŭdy polskoja wiera, — *marjawiť*.

Niaboščyk Farsky doŭhi čas chwareŭ na rakawinu jazyka i heta niaduha jaho złażyła u hrob. Wielmi charakterna, što najharačejšy supracioŭnik Farskaha pry budo-wie nowaj relihijnaj sekty d-r I. Zahradnik pamior niadaŭna na tuju-ż sam ju chwaro-bu rakawiny jazyka.

Z Wilni.

Hałasawać, jak pakezali apośnija wybary u miestawuju radu, mieli prawa 103,240 asob. Lik radnych abličany pawodle śpisu ludności z 1919 h., kali naličalaŭsia ŭsiao 130,000 žycharaŭ; ciapiier-ža bolšy lik žycharstwa (kala 200 tysiać) i bolšy lik pawinien być radnych, bo nia 48 a 55-66.

Usie ich krydźciać, a najbolš dyk wojt. Byŭ jon pierš jak čalawiek, a ciapiier šmat maje much u nosie. Pażycki nie dajuć, a na „rzeczy gminne“ dawaj dy dawaj. Adzin čalawiek, nia tak jaśče daŭna, bo na Wialikdzień, addaŭšy apośni hroš (sam nie ad-dawaŭ, a wydraŭ wojt) u hminu, zasłaŭ zu-sim ad hoładu i pamior, pakidajucy pa sa-bie biednych sirot — dzieciŭ u najhoršaj niadoli. Ludzi našy wielmi aburyłisia na wojta i dziwiliŭsia, što jon nia maje nijaka-ha pačućcia liściŭ.

Litaściwy.

u m. Markawie, Maładečanskaha paw., nia lubiać pryčazanie świaścienika za jaho niesprawiadliwyja da ich adnosiny. Jon intesaŭ sialanskich nie baronić.

Tak dla przykładu, kali u adnaho bied-naha sielanina prapała świńnia i pakryd-żany žwiarnuŭsia da jaho, kab pamoh znajści stratu, choć-by abwiaščajucy u car-kwie, to jon nie zhadziŭsia. Kali-ż prapaŭ u jaho lancuh, jakim nawiazywaŭ kania, to, kažuć, try niadzieli hawaryŭ ab im u car-kwie. A padobnych wypadkaŭ šmat.

Dyk hdzie-ż tut miłaść bliźniah?!

M. M. a. j.

u m. Nowaja-Myś, Baranawickaha paw., jość dobra znany z swajho niahodnic-twa i razbojnicwa J. Pr. Jon kališ byŭ kanfidentam. Ab im i ab jaho niahodnaj dziejności za časoŭ niemieckaj akupacyi by-ło nadrukawana užo u 1925 h. u Nr. 27 „Krynicy“. Praz jaho-ż paśla hr. W. Pie-rachod — doby Bielarus — papaŭsia u wastroh u Slonim i musi ciarpieć.

Ciapiier hety niahodnik tak-sama wyra-blaje swaje štučki. Jon wielmi lubić bić pa twary ludziej. Šmat chto paznaŭ jaho „čor-nuju ruku“. Ażno sioleta i jon „narwaŭsia“. Niadaŭna hr. A. L. spatkaŭsia z J. Pr. i jaho pamocnikom. Zawiazałasia hutarka, u časie jakoj złość i hnieŭ J. Pr. pieraśla hranicy. Niadoŭha čakajucy „stukuŭ“, J. Pr. hr. A. L. pa twary, a hety apośni baro-niačysia dawaj „prastawać“ baki kałom swajho pracuńnika. „Dobra“ musić „papra-stawać“, bo i da siahońnia ničoha nia mo-ža rabić.

Naŭsja ludcy, choć wiedama, šmat ad jaho paciarpeli, adnak skora zabrywajucce ab krydźcie. Ciapiier tak-sama škadujuc he-naha niahodnika.

Maksim Kisły.

u Soltys w. Kazianiaty, Wialejskaha paw., jość wielmi nieakuratny čalawiek. Uważajeć siabie za „Palaka“, choć sam ni „be“ ni „me“ papolsku. Šmat krydźci jon sialan praz swaju niadbalaść. Kali pryjduć u wiosku „nakazy płatnicze“, to jon doŭha ich u siabie trymaje, pakul dastanucca u ru-ki sialan. Bywajeć nawet tak, što staryja „nakazy“ dačakajucce času, kali prycho-dziać nowyja — i tady soltys addajeć ich lu-dziam.

Mała taho, što trudna wypłacić pa he-nych nakazach padatki kaźnie, ale prycho-dzicca na t płacić procanty, bo u paru ča-sami jość padatki nia spłačany. Takim čy-nam wińa ŭsia padaje na niadbalaŭ solty sa, što ludzi znosić takuju krydžu.

Pakrydżany.

: ZAPISWAJCIESIA U B. Ch. D.!

Kutok śmiechu.

(Spadarski addzieł).

— Što pa wašamu pawinny rabić pra-wadry „Sialanskaha Sajuzu“ z przyczyny pad-rablańnia jaho fałšyŭščykami?

— Pawinny na ŭsich drukach i pia-čatkach „Bielaruskaha Sialanskaha Sajuzu“ dabałać: „Ścierażyciesia fałsyfikataŭ!“ — nu j radawacca, bo jak wiedama, padrablajuć tolki dobry tawar.

Č u t k i.

Chodziać čutki, što wiadomaja palityč-naja dziejačka studentka U. S. B. M. Š - l adrakłasia kiraŭnictwa nowym „Sial. Sajuz-am“, zdradziła naŭčoŭnaha Spadara i z ptaškaj - muraškaj uciakaje u Smarhoni, kab abjawiŭšy siabie tam na hety raz Rek-taram Akademii wiarnuć sławu i histaryč-naje značeńnie Smarhoniam.

Kinuty i przybity horam Spadar praba-waŭ uzarwać siabie biaz porachu źjeuŭ 2 zbany kislaha małaka, ale jak ničoha nia wyśła skazaŭ: „jo nakšy sposab schoďać niahodnaje żyćcio! Pieraz cely čas budu braci na ŭwiet padymku na żwierch majho nachalstwa. Ručaju, što mianie biez mianie ŭkakośać jak-ha!“

Haławieška.

Praŭnyja parady.

Tutejšamu.

Pytańnie: U 1920 hodzie polskija žan-darmy zabrali u mianie apośniah kania, katory ciapiier kaštawaŭ-by 500 zł. Chočacy wiarnuć kania, ja daŭ tahdy kamandantu žandarmaŭ 500 marak „haścinka“. Ale ani kania ani hrošaj nie atrymaŭ. Świdkaŭ maju. Ci mahu ja ciapiier dostać jakoje ad-škodawanie za kania i kudy mnie žwiar-nucca? Skolki budzie kaštawać, kali pada-wać u Sud i kaho? Ci mahu ja wiarnuć 500 marak i jakaja ich wartaść?

Adkaz: Straty za zabranaha kania sy-skiwać możacie. Treba padawać u Akrużny Sud, pazywajucy prakuratoryju Hienaralnuju Rečypaspalitaj Polskaj (jane reprezentuje „Skarb Państwa“). Kali padawać budziecie na 500 zł, to kaštawać budzie kala 12 zł. „Haścinka wiarnuć nia ŭdasca. Wartaść 500 mk. z 1920 h. zależyć ad miesiaca. U stu-dni 1920 h. wartaść 500 mk. była 25 zł., a u śnieżni — 5 zł.

M. Ta-wiń.

Pytańnie. Ja i maja žonka ŭziali na 36 hadoŭ u arendu plac ziamli pad pastroj-ku doma, z warunkam, što paśla terminu my na swoj kość zdziejmy budynki, a ziam-lu addadziom ŭłasniku, Pabudawalisia my na supolny kość u 1910 hodzie. Žonka ma-ja pamiorla. Siastra žonki choča ciapiier adabrać časć budynkaŭ. Ci maje jana na heta prawa i ci moħuc prymusić mianie žniać budynki?

Adkaz. Kali Wy ŭładajecie budynkami u praciachu 10 hadoŭ ad śmierci žonki na prawie poŭnaha ŭłasnika, to siastra waśaj žonki prawa da spadku nia maje. U pracuńnym wypadku Wy majecie prawa tolki da adnoj siomaj čaści niaruchomaj maje-maści, katoraja była ŭłasnaściaŭ Waśaj žon-ki. (Jej prypadała pałowa budynkaŭ). Tak što na Wašu dolu wyśla-b četyry siomych čaści budynkaŭ. Jak termin kantraktu skon-čycca, budynki Wam treba budzie žniać, ka-li hetaha zachoča ŭłasnik ziamli.

Naša Pošta.

Bliskamu z N. Pahosta: parad, kali Pr. Addziel raźbiareć apisanja wami sprawy, u dzielim; wysylku hazety padanym asobam spynajem; hrošy 2 zł. atrymali ad Was 13-IV-27; pračytajcie pakwi-tawańnie u Nr. 17 „Bieł. Krynicy“.

Kalkoŭskamu Tamašu z Barun (Brasłaŭskaha paw.): ad pačatku miesiaca lipnia wyś-lem Wam hazetu pa papraŭlenym adrasie.

Bondarenku Br.: na amerykanski adras hazetu wyślem na probu; parad u dzielim.

Zalejku Lawonu: Korespond., jak kaman-dant zapiswaŭ u „Čornuju knižku“ čytačoŭ bieł. hazet, dzieła daŭności nia žmieścim. Treba wiedać, što kamandant rabiŭ tak, kab nastraŭić niaświeda-mych ludziej. Usie lehalnyje druk i można čytać i wypisywać, a zabirać ich nichto nia maje prawa; kali-b chto nasilna zabiraŭ, to treba damahacca raśpiski. „Kwietku paparaci“ nadrukujem. Koresp. z Ilgaj aproŭ was prysłaŭ W. L., — waśaj dzieła heta-ha nie patrabujem drukawać. Pišyciel

Nidalokamu z I. a. z. ni. Koresp. poŭnuju humaru pastarajemsia nadrukawać u Nr. 27 „Kry-nicy“.

NAWAHRADZKAJA BIEŁARUSK. 8-ch KL. HIMNAZIJA pryroda-matematyčnaha typu.

Dawodzicca da wiedama hramadzianstwa, što prymowaja egzamieny wučniaŭ na 1927—28 školny hod uwa ŭsie klasy Him-nazii adbuducca u nastupnym časie:

Wiasnoju: 22, 23 i 24 čerwienia, wo-sieŭniu: ad 1-ha da 10-ha wieraśnia.

Zajawy ab dapusčeńni dzieciŭ da ek-zamienu padajuc ich bački, abo apiakuny.

Da zajawy treba dałučyć:

1. Metryku ab naradźeńni;
2. Paświedčanie doktora ab pryščepie wospy;
3. Dakumanty ab papieredniaj aduka-cyi, kali pastupajucy wučyŭsia u jakoj škole.

Žadajučyja pastupić u 8-ju klasu, abo perawiščiesia z inšaj Himnazii u hetuju kla-su, pawinny žwiarnucca z prošbaju: „Do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Białostockiego w Białymstoku“ ab dazwole, dałučyŭšy da padańnia wyśej abaznačanyja dakumanty.

Pry Himnazii ad 8-ha krasawika h. h. istnuje na kość Uradu internat dla chłopcoŭ i dzieciŭc paasobku, na nastupnych warun-kach:

Pamieškańnie, apal, światło, zialeznaje ložka, prysluha i naahul ŭsia abstanowa — biaspłatna; paściel-ža i bializna ŭłasna.

Na ŭtrymańnie biarecca u miesiac:

- 1) 24 kh. żytniaj muki,
- 2) 4 kh. pšaničnej muki,
- 3) 4 kh. krup,
- 4) 2 kh. sała,
- 5) 32 kh. bulby.

Pa žadańniu bačkoŭ, zamiast praduk-taŭ, moža być płata u hraśoch, pawodle kaštoŭności hetych praduktaw.

Zaniatki u Himnazii pačnucca 1-ha wieraśnia.

Dyrekcyya.